

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. MAYER OSZKÁR.

IV. Évfolyam.

Ujvidék, 1913. november 13. csütörtök

80. szám.

Képviselőnk parlamenti sikere.

Lapunk előző számában megemlékezünk arról, hogy dr. Szlezák Lajos országgy. képviselőnk a képviselőház f. hó 17-iki ülésén az esküdszéki javaslat részletes vitájánál annak 33. §-nál tartotta meg első parlamenti beszédét. Dacára annak, hogy csupán egy szakkérdésről — a kuriai hatáskörrel — volt szó, a beszéd nemcsak szakkörökben, hanem az egész házban feltűnést keltett, mert nemcsak a szónok alapos elméleti szakképzettségéről, gazdag gyakorlati tapasztalatairól, hanem csillogó humoráról és pompás eszritjéről is tanuskodott, melyeknek együttes hatása sokkal nagyobb volt, mint egy részletkérdésnél történt felszólalásoké lenni szokott. A beszéd külső hatása abban is megnyilvánult, hogy maga a ressort-miniszter Balogh Jenő a beszédet sokszor és sok helyütt helyesléseivel támogatta, hogy az igazságügyminiszter és Vadász államtitkár elsők között voltak, akik a beszéd után képviselőnköt üdvözölték, de abban is, hogy a többség zajos helyeslésekkel — s képviselőnk egynél több szellemes megjegyzéseinek derűltséggel, sőt helyielyel közszel tapsal is kifejezést adott tetszéseiknek.

Egyik legtekintélyesebb fővárosi sajtóorganum a „Pester Lloyd“ a következőket írja a beszédéről: „Szlezák Lajos képviselő beszéde elején gróf Apponyi deklarációjával foglalkozott, a kinek a kormány és a többség elleni támadásait hatásosan utasította vissza. Általános tetszést és derűltséget váltott ki a szónok, amidőn gróf Apponyi szerepét egy konferenciáé szerepével hasonlított össze, aki elmondván mondókáját eltűnik a függöny mögött, hogy átengedje a teret az igazi színészeknek. Meggyőzően mutatta ki, hogy a 33. § alig fér az eddigi törvényes intézkedésektől és gyakorlattól. Végül általános figyelem között tiltakozott az ellen, mintha a 33. § csak a sajtóvétségeket tartaná szem előtt; és zajos éljenzések között végezte beszédét“.

A „Budapesti Napló“ melyből mult számunkban idéztünk, külön címet ad a beszédnek: „Apponyiék igaz megvilágításban“ címmel.

A beszéd hiteles szövegét most már az „országgyűlési értesítőből“ megszerzhettük és tekintettel a közérdeklődésre is, azt az alábbiakban — mert előző számunk csak kivonatossan ismertette — közöljük.

Dr. Szlezák Lajos beszéde képviselőház november 7-iki ülésén:

Szlezák Lajos: T. képviselőház! (*Halljuk! Halljuk!*) A szőnyegen forgó törvényjavaslat tárgyalása előtt gróf Apponyi Albert képviselő ur az egész ellenzék nevében egy deklarációt tett a ház színe előtt, amelyben azt állítja, hogy a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat egy szembe a kormány és a pártja által elkövetett alkotmánytiprásoknak, jogrontásoknak és az alkotmánybiztosítékok elkövetéséből fűzött láncolatnak, amely hovatovább anyagi és erkölcsi romlásba viszi és a jogi anarchia felé kergeti a nemzetet. Az, hogy ez a deklaráció egy kiméltelen és minden tekintetben illojalisan folytatott ellenzéki hadjárat közben elhangzott, (*Jgaz! Ugy van! a jobboldalon.*) semmiképen sem csodálatos. Ha van valami a dologban, amit csodálnunk kell, csak az, hogy ez a deklaráció gróf Apponyi Albert ajkáról hangzott el. (*Jgaz! Ugy van! a jobboldalon.*) Én azt hiszem, t. képviselőház, hogy gróf Apponyi Albert képviselő ur maga is jól érezte helyzetének fonákságát és a deklarációban rejülő nagy hipokrizist, (*Jgaz! Ugy van! Félkiállások a jobboldalon: Ez az!*) amidőn az indokolás kötelezettségét másokra hárította át, akik — ugymond — a dologhoz speciális ismereteik folytán különösebb szakértelemmel szólhatnak.

Én azt hiszem, hogy az alkotmányt, a közszabadságokat, a szabadságjogokat igazán komolyan fenyegető veszélyek felismeréséhez egy politikusnak sem és legkevésbé gróf Apponyi Albertnek nincs szakértőkre szüksége, és úgy hiszem, abban sem kételkedhetik senki, hogy ha azok a veszélyek, amelyek a deklarációban felhozattak, csakugyan igazán és komolyan léteznének, azoknak gróf Apponyi Albert hivatottabb interpretátora itt a t. ház színe előtt az ellenzék padjaiban nem volna. (*Jgaz! Ugy van! a jobboldalon.*) De Apponyi Albert gróf igen t. képviselő ur látszik csak a „conferenciáé“ szerepét vállalta magára ezen törvényjavaslatnál (*Élénk derűltség a jobboldalon.*) és ezt elvégezve, eltűnt a függöny mögött, ahonnan pont 2 óraker, bementott időre elővontak azok, akik az ő végtelen botrányesinálással rácafoáltak szellemi vezériknek kijelentéseikre, azok komolyságára. (*Jgaz! Ugy van!*) Nagyon csodálom gróf Apponyi Albertnek és az ellenzékben ülő komoly és belátó férfiaknak logikáját. Azt hiszik a t. ellenzéken, hogy ha az országot, a nemzetet csakugyan az anyagi és erkölcsi végpusztulásnak, a jogi anarchiának veszélye fenyegeti, ahogy a deklarációban ezt gróf Apponyi Albert kijelentette, vajon a botrányesinálás az a mód, amely a nemzetet az ő alvásából, tespedéséből felrázza? (*Jgaz! Ugy van!*)

T. Ház! Az ellenzéknek az alkotmányt védő fegyvertárában eddig csak gyermekjátékszereket, hangszereket láttunk és ha most az ellenzék egyik igen tisztelt invenciózus tagjának az a gondolata támadt, hogy ezt a fegyvertárt egy pakli kártyával gyarapítsák és gazdagítsák, (*Élénk derűltség.*) mert úgy látszik, a Corpus juris lapjainak forgatása ő reá nézve talán valamivel kényelmelenebb...

Elnök (csenget): Én ugyan hiszem, hogy a t. képviselő ur összefüggésbe fogja hozni a

33. §-sal mindazokat, amiket eddig előadtott, azonban most már kérem kell, hogy szíveskedjék a tárgyhoz közeledni.

Szlezák Lajos:... csak néhány szóval akarom ezt befejezni, (*Jaj. Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.*) akkor t. ház, én azt hiszem, hogy ennek a képviselőnek nem sikerült bebizonyítania azt, amit pedig bebizonyítani az ellenzéknek talán kötelességében állott volna, hogy t. i. küzdelmük komoly, hanem ellenkezőleg, újabb bizonyítékokat szolgáltat arra, hogy az ő küzdelmük csak paródiája, profanizálása azoknak a nagy időknél, azoknak a nagy embereknek s azoknak az önfeláldozó nagy küzdelmüknek, amelyekre untalan hivatkozunk. (*Jgaz! Ugy van!*)

Mi azért pártpolitikai szempontból ennek a vitának eredményével meg lehetünk elégedve. Láttunk egy ellenzéki férfit, aki a deklarációban említett és a nemzetet anyagi és erkölcsi végpusztalással fenyegető nemzeti veszedelmet igazán élénk színekkel demonstrálta a t. ház előtt, azonban másrészt épen az ő haremodoruk és épen a komoly és tárgyilagos vitákhoz való távolmaradásuk bizonyítja azt, hogy a deklarációban foglalt nagyhangú kijelentések, amelyekért az egész ellenzéknek teszem és tesszük felelőssé, homoly számba nem vehető, hogy azoknak komolyságáról és igazságaról ők maguk meggyőződve nincsenek. (*Jgaz! Ugy van!*)

Ezen kis kitérés után, t. ház, méltóztatás nekem megengedni, hogy magára a tárgyra térjek át és taglaljam azt a szakaszt, amely ellen az egész ellenzék műdüh és műfelháborodás irányult. Vajjon miről van ebben a szakaszban szó? Semmi egyébről, t. ház, mint hogy a legfelsőbb magyar bíróságnak, a királyi Kurianak joga van abban az esetben, ha az esküdtbíróság a saját maga által valóknak és bebizonyítottak elfogadott tények mellett is az anyagi jogot sértő ítéletet hoz, az ilyen ítéletet megsemmisíteni s a törvénynek megfelelő új ítélettel helyettesíteni.

En egy közbeszólás alakjában Bródy Ernő t. képviselőtársam beszéde alatt azt az állítást kockáztattam, hogy elvileg, virtualiter a Kurianak ez a joga addig is fennállott a régi perrendtartás keretében. (*Balogh Jenő igazságügyminiszter helyeslőleg int.*) A t. képviselő ur és az ellenzéknek némely más szak tudós jogásza ezt kétségbevonta és így állításom hitelességének igazolására legyen szabad a régi és új törvény szövegét felolvasnom és szembe állítanom, amelyekből, azt hiszem, minden laikus, minden nem jogász is ítéletet alkothat magának, biztos és világos ítéletet arról, vajon az én állításom megfelel-e a valóságnak. (*Halljuk! Halljuk!*) A régi törvény 437. §-ának 3. bekezdése azt mondja, hogy az anyagi törvénynek a 385. vagy az 556. §-ba ütköző megsértése miatt az első- vagy másodfoku bíróságnak, vagy mindkét alsóbbfoku bíróságnak ítéletét a kir. Kuria egészben, vagy ha a különválasztás lehetséges, részben megsemmisítheti és a törvénynek megfelelő ítéletet hozhat. Annak további bekezdése pedig azt mondja, hogy a kir. Kuria köteles határozatát az esküdtbíróság által valóknak elfogadott tényekre alapítani.

Ime, ez tehát az a jogi anarchia, amelyet a 33. §. elfogadása által elkövetünk. A 33. §. szóról szóra az mondja, hogy ha anyagi

semmisségi ok — megint hivatkozik a büntető perrendtartás 385. és 556. §-ára — forog fenn, a kir. Kuria az első vagy másodfoku bíróságnak, vagy mindkét alsófoku bíróságnak ítéletét egészben, vagy ha a külön választás lehetséges, részben megsemmisíti és a törvénynek megfelelő ítéletet hoz. Az e szakaszban foglalt rendelkezések alkalmazásánál a kir. Kuria köteles határozatát azokra a tényekre alapítani, amelyeket az első bíróság, tehát az esküdtbíróság elfogadott.

Ime a két szakaszban ez egyszerű feladvás bizonyoságot tesz amellett, hogy itt tulajdonképpen nem egy novumról, újításról, van szó, hanem nemcsak szellemben, de betű szerinti is — megismétléséről — a régi büntető perrendtartást 437. §-ának. Mi a különbség? A különbség csak abban rejlik, hogy a régi eljárás és a régi törvény épugy, mint az új törvény, ezt írja elő, hogy ily anyagi jogserlés esetében is a kir. Kuria az esküdtbíróság által valóknak elfogadott tényekhez van kötve. De a régi eljárás szerint volt még egy rendelkezés és ez az esküdtekhez intézett kérdés konstrukciója, amely a Kuriának lehetlenné tette, hogy e jogával élhessen.

A régi konstrukciója kérdés nemcsak a ténykérdést foglalja magában, hanem magában foglalja egyvelegben, hogy ne mondjam zagyvalékban a jogi kérdést és sok esetben a büntetést kizáró körülményekre vonatkozó tényállást is. Hát ha e jogállapot mellett, a régi jogállapot mellett, az esküdtbíróság erre a kérdésre nemmel felelt, a feleletnek a tartalma, az értelme és értéke éppen annyi volt, mint a dodonai jósdának felelete, mert ebből a feleletből ugyan senki sem vehette ki, hogy tulajdonképpen az esküdtbíróság nem-e tartja beigazoltnak azt, hogy a tettes elkövette-e a cselekményt vagy igazoltnak találja, de nem talál büntetendő cselekményt, vagy mindkettőt beigazoltnak látja, de a beszámítást kizáró okot lát fenforogni.

Ily körülmények közt, mikor a feleleten nem lehetett igazodni, természetes, hogy a kir. Kuria nem élhetett jogával, nem fért hozzá a legabszurdabb verdikthez sem, mert a törvény azt, amit egyik kezével adott a kir. Kuriának, a másik kezével ismét elvette azzal a rendelkezéssel, hogy a kir. Kuriát az esküdtbíróság által megállapított tényállás köti.

Az esküdtbíróság „nem” feleletének egy Janus arca volt, amelynek egyik fele mindig a vádlott felé nevetett, a másik fele mindig a tehetetlen vádhatóság és kir. Kuria felé irányította siralmas tekintetét. Vagy lehetne joggal megfordítva is mondani, hogy a nevető arc állott a tehetetlen és segíteni nem tudó Kuria felé, mert a törvény rendelkezései szerint kezei meg voltak kötve és a legabszurdabb ítéleten sem segíthetett. E tény jelentőségének megértése végett még egészen röviden rá kell térnem azokra az teóriákra, amelyek az esküdtbíróság alapeszméjét és alap gondolatát képviselik.

Nem akarok itt a részletes vitánál — nincs is jogom hozzá — bővebb teoretikus fejtegetéseket bocsátkozni, de nagyon különösnek találom, hogy midőn a t. igazságügy-miniszter ur európai modern teóriákra hivatkozik, francia, angol, osztrák és német teóriákra, éppen Bródy Ernő t. képviselő ur talál ezen kifogásolni valót és akarja az igazságügy-miniszternek ezt a nagyon indokolt és érthető, tárgyilagos eljárását nevétség tárgyává tenni, ő, aki az igazságügy-miniszter urnak kötetekre menő irodalmi tevékenységéből kiragad egy könyvet és abból is egy oly részt olvas fel, mely a XVIII. századra nyúl vissza és aki jogi analógiáért ismételtelen és ismételtelen Ceylon-szigetére és a Kanári-szigetekre tesz kirandulást. Azt hiszem, hogy ez az eljárás komolyan nem tekinthető.

Én a modern bíró szervezet és a reformált büntető perrend szellemének legmegfelelőbbnek találom azt a teóriát, mely az esküdtbíróságok alapeszméjét és jogosultságát abban a gondolatban találja, hogy tökéletes és teljes büntető igazságszolgáltatást a törvénynek mechanikai alkalmazása által elérni nem lehet. Már a római jogban is meg volt az a tétel, hogy summum jus summa injuria és be kell látnia minden elfogulatlan ember-

nek, hogy az élet terem olyan konkrét eseteit, melyeknek nem provideálhat egyetlen törvény sem, hogy vannak a tettesben és vannak a tettben rejlő körülmények, melyek folytán a legnagyobb igazságtalanságot szülné, ha a bíró ezen kivételes esetekre a törvénynek holt betűit mechanikailag alkalmazná. Nagyon jól tudjuk, hogy a törvény és az igazság bár rokon fogalmak, mégis két különböző dolog. E tekintetben a t. előadó urnak igazán szép, szakszerű és alapos tanulmányra való beszédét, melyet élvezettel hallgattam végig, ebben az egy pontban, hogy t. i. az esküdteknek nem volna joguk bizonyos kivételes esetekben a törvényt szabadabb szellemben kezelni s attól el is térni, el nem fogadom. Nem győzőtt meg a t. előadó ur azzal sem, hogy állításánál igazolására hivatkozott az eskümintára. Igaz, hogy abban kétszer is előfordul az a hivatkozás, hogy az esküdt a törvény szerint fog itélni.

Ámde a t. előadó ur nagyon jól tudja, hogy ugyanazon esküszövegben az is foglaltatik, hogy az esküdt az ő meggyőződése és az igazság szerint ítel. Ez a megkülönböztetés: törvény, igazság és lelkiismeret, minden jogállamnak eskümintájában benfoglaltatik. Olvassa el akár az angol, akár a német, akár a francia, vagy bármely jogállam esküdtjeinek eskümintáját, ezt a megkülönböztetést mindegyikben benn találja. Már pedig egy kodifikált törvénybe nem véletlenül kerülnek ilyen szavak és nem szabad feltételezni, hogy a törvénytisztségbe éppen az eskümintánál ilyen pleonazmus kerüljön bele, hanem ennek oka az, hogy a törvény és igazság fogalma, bár rokon fogalmak, gyakran nem fedik egymást. Tudjuk, hogy az igazság fogalma egyes népeknél különböző időkben, a kultúra különböző fokán többszörösen megváltozott. Tudjuk, hogy a rómaiak, kiknek jogérzete annyira fejlett volt, hogy még ma is minden jogtudományunk alapját képezi a római jog, ismertek pl. a rabszolgáskor intézményét, melyet náluk kulturailag, jogilag sokkal fejlettebb népek nem ismertek.

Tudjuk hogy pl. a párviadalt egyes törvények, mint a mieink, privilegizált büntetendő cselekménynek mondják, míg vannak törvényhozások, amelyek a párviadalt is a közönséges bűncselekmények közé sorolják. De tagadhatatlan az is, hogy vannak kivételesen olyan esetek, amelyekben a törvény szigorú alkalmazása a legnagyobb igazságtalanságot szüli, mert eszményi igazság, amelyből minden esetben provideálható törvény volna alkotható, tulajdonképpen nincs is.

Én tehát az esküdtek feladatát, amint ez esküjök szövegében is benfoglaltatik, abban találom, hogy ők tartoznak az alaki jogot az anyagi igazsággal kiegyenlíteni. Én bár ezt a nézetet vallom és bár az esküdszéki intézménynek híve vagyok, mégis ki kell jelentenem, hogy minden törvénynek és minden jognak alapját és kutterrását képező észszerűség mondja azt, hogy az esküdtek azzal a joggal, hogy egyes esetekben a törvény szigorú alkalmazásától eltekinthetnek, csak igen kivételes esetben élhetnek.

Ámde az esküdtbíróság életbeléptetése után mit tapasztaltunk? Azt, hogy, aminek a törvény és az észszerűség szerint kivétel-számba kellett volna mennie, az nálunk szabály lett. A lehetetlen, minden jogi és erkölcsi érzést felháborító, abszurd felmentések egész sorozata döbbenetete meg még az esküdszéki intézmény legfanatikusabb híveit is. (Ugy van! a jobboldalon.)

Latinovits Pál: Valóságos botrány!

Szlezák Lajos: Amidőn ez a felmentési örület — hogy így fejezzem ki magam — már-már megrendíteni látszott a jogbiztonságba, a büntető igazságszolgáltatásba vetett hitet, nem volt-e a kormánynak és ennek a pártnak is kötelessége olyan törvényjavaslatról gondoskodni, amely határt szab ennek a felmentési örületnek, amely visszaállítja a törvény tiszteletét és a büntető igazságszolgáltatás iránt már-már megrendült hitet? (Ugy van! a jobboldalon.)

Az ellenzék erre azt mondja, hogy mi a jogi anarchia felé hajtjuk az országot. Hát ha az ellenzék és a deklaráció a jogi anarchia alatt azt érti, hogy mi határt szabunk ennek a felmentési örületnek, hogy mi nem enged-

tük az esküdteket tovább is dulni a büntető igazságszolgáltatás terén, akkor egész nyugodt lelkiismerettel vállaljuk a felelősséget ezért a szemrehányásért és megvagyunk győződve, hogy nem mi vagyunk azok, akik a jogi anarchiát ebben az országban fenntartani akarjuk. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

De azt mondják az ellenzék részéről, hogy miért mindig az u. n. közbüntetésekről beszélünk, hiszen ugyanez a perrendtartás a politikai jellegű bűncselekményekre is vonatkozik.

A perrendtartás, amelynek alapján a bűncselekmények elbíráltnak, amint az igazságügy-miniszter ur is kijelentette a házban, 90 %-ban közönséges bűntetteknél talál alkalmazást, tehát sokkal több joggal kérdezhettek mi az ellenzékől, hogy ennek a perrendtartásnak elbírálásánál miért tartják őket éppen csak a politikai vétségeket és politikai bűntetteket szem előtt és miért nem azokat a közönséges bűncselekményeket, amelyekre a büntető perrend az esetek 90%-nál alkalmazható.

És ha már ennél a témánál tartunk, bár az esküdszéki híve vagyok, bevallom őszintén, hogy én az esküdszéki intézménynek létjogosultságát legkevésbé találom igazolva, éppen a politikai bűncselekményeknél. Meg is mondom, miért. A szakutadástól eltekintve, én a helyes büntető igazságszolgáltatásnak két egyformán fontos attributumát ismerem. Az egyik az, amelyet úgy hívunk, hogy bírói függetlenség. Ez az esküdszéki kétségtelenül megvan, jobban mondva, ezt kétségbe vonni nem akarom. De igenis állítom azt, hogy amidőn mi ezt a jogot megadjuk a Kuriának, t. i. hogy egy abszurd ítéletet megsemmisíthet és a törvénynek megfelelő új ítéletet hozhat az esküdtek által is valóknak elfogadott tények alapján, akkor mi talán nem jogtalanul, nem ok és indok nélkül biztuk ezt a jogot a legfelsőbb magyar bíróságra. Hiszen ma már minden jogállamban a bíróságok függetlensége intézményesen annyira körül van bástyázva, hogy bátran el lehet mondani, hogy ma már csak a történeti reminiscenciák és a lehetetlenségek körébe tartozik az az eset, hogy valakit a hatalom parancsára börtönbe vessenek. Legkevésbé a legfelsőbb bíróság, a magyar királyi Kuria szolgáltatók oki ilyen méltatlan feltevésre, hogy az elébe került ügyekben még akkor is, ha ezek politikai vonatkozásúak, nem teljesen függetlenül, nem teljesen páratlanul fog itélni. (Ugy van!)

Hiszen az ellenzék annyit panaszkodik és annyiszor hányja szemünkre azt, hogy mi 3 és fél éven keresztül egyebet sem végeztünk, mint jogtiprást, jogszegéseket, szabadságjogok elkobzását. Hát én azt hiszem, ha ez így volna, akkor az ellenzéknek könnyen módjában állana egyetlen egy ilyen esetet a mi 3 és fél évi uralmunkból felmutatni, ahol egy ártatlan embert politikai okoknál fogva üldöztek vagy büntettek volna. (Ugy van! Ugy van!) Én ismerem a mi derék ellenzékünket, tudom, hogy ha egyetlen egy ilyen esetnek birtokában volnának, valóságos lelki kéjjel megragadnák ezt. Hiszen ez feleslegessé tenné azt az egészségs- és tüdőrontó sok sipolást és trombitálást és mindesetre sokkal súlyosabban esnék a meggyőzés és igazság mérlegébe. (Ugy van!)

Azonban ilyen eset egyáltalában nincs. A mi bíróságunk, nemcsak a kir. Kuria, hanem az alsófoku bíróságok is intézményesen annyira biztosítva vannak a maguk függetlenségében, hogy az ő függetlenségükben csak egy rosszhiszemű ellenzék kételkedhetik. (Ugy van!)

Ami azonban a másik attributumát illeti a helyes büntető igazságszolgáltatásnak, t. i. a pártalanságot, e tekintetben politikai pörökben a szakbíróságoknak már határozottan előnyt adok az esküdtbíróság fölött. (Ugy van!) Hiszen az a kuriai bíró, akire ezt a jogot ruházzuk, hosszú szolgálatában rászokott arra, hogy második természetű lett a politikai élettől való tartózkodás, a pártalanság. Ezzel szemben azt kérdezem, hogy van-e, képzelhető-e politikai pörben olyan esküdt, aki többé-kevésbé nem elfogultan ítélnék politikai ügyben? (Ugy van!)

Hiszen a gyakorlati jogászok nagyon jól tudják, hogy ilyen politikai természetű esküdszéki tárgyalásoknál a védelemnek egész művészete oda tendál, hogy lehetőleg távol tartsa

HIREK.

az esküdtek sorából azokat, akik az inkriminált cikkben kifejtett politikai nézetekkel ellenkező nézetben vannak (*Ugy van!*) és hogy lehetőleg olyan esküdteket juttasson az esküdtszékbe, akikről előre meg van győződve, hogy magukat politikailag az inkriminált politikai cselekményekkel azonosítják. (*Ugy van!*)

És nem egy igazságos politikai vád szenved hajótörést és vall kudarcot épen amiatt, mert az a királyi ügyész hivatalánál és hivatalánál fogva a mindennapi politika hullámai-tól sokkal távolabb áll, nem ismeri az esküdteket politikai pártállását és így a védelemmel szemben határozottan hátrányban van.

A politikai perekben az a sok, szinte kivétel nélkül való felmentés, mind azon körülményeknek tulajdonítható, hogy a védelem a maga hivatalánál, életmódjánál és társadalmi állásánál fogva sokkal szorosabb nexusban és érintkezésben áll az esküdttörvénnyel és sokkal jobban ismeri azokat a mesterfogásokat, amelyekkel ki tudja válogatni azokat az esküdteket, akiktől a felmentést remélheti. (*Jgaz! Ugy van!*)

Ezen okoknál fogva én politikai ügyekben az esküdttörvénnyel a létjogosultságát határozottan kérdésesnek állítom, noha az esküdtszéki intézménynek hiva vagyok. Talán bizarrnak és különösnek tetszik, amit állítok, de ezt nem könyvekből, nem teóriákból merítettem, hanem merítettem hosszas évtizedekre terjedő ügyvédi gyakorlatomból és ezen gyakorlatom körében szerzett tapasztalataimból.

Epen ezért, t. képviselőház, mert én az esküdtszéki intézménynek hiva vagyok, elfogadom ezt a 33. szakaszt. Elfogadom azért, mert ha én elutasítanék egy olyan reformot, amely az esküdtszéki intézményben tényleg jelentkező kardirális hibák szanálására és reparálására vonatkozik, akkor talán akaratlanul is ugyanazon cél felé törnék, amely felé törnek az esküdtszéki intézmény elvi ellenségei. Az esküdtszéki intézmény elvi ellenségei ezt az intézményt letiporni, eltörölni akarják. Az esküdtszéki intézménynek az a hiva pedig, aki üdvös, hasznos és célszerű reformok megszavazásától és elfogadásától elzárkózik, ezt az esküdtszéki intézményt végeredményében lejáratja. Minthogy pedig én ez utóbbit nem akarom, a 33. szakaszt elfogadom (*Éljenk helyeslés és taps.*)

A beszédet méltatják az igazságügy-miniszter beszédének következő bevezető mondatai:

Balogh Jenő igazságügyminiszter: T. képviselőház! Igaza van t. barátomnak, Szlezák t. képviselő urnak abban, hogy ez az előttünk fekvő 33. §. tulajdonképen az egész törvényjavaslat gerince. Őszintén ki kell jelentenem, hogy valóban ez az a szakasz, amelyért a javaslat benyújtott. Valóban ha állanának azok az alkotmányunkra és nemzetünk erkölcsi érdekeire olyan nagyfontosságú szempontok, amelyeket az igen tisztelt ellenzék nevében gróf Apponyi Albert t. képviselő ur a multkor deklarációjában olyan élesen említett, akkor a mélyen t. ellenzéknek ennél a szakasznál kellene felvenni a keztyűt s egy, a részletekre is kiterjedő tüzetes vitában kimutatni, hogy miért vélik ezt „nemzetünk végromlásának“.

Rendkívül sajnálom és igazán teljesen érthetetlen előttem, hogy a t. ellenzék a mai ülésen ismét nincs képviselve. Mert, bocsánatot kérek, ha én meg vagyok győződve egy olyan deklaráció alapján, amelyet ha olvas az ember, igazán sirva borul az asztalra, amint a magyar nóta mondja, — természetesen itt a Demokrata Kör asztalát kell érteni (*Derült-ség.*) — ha ilyen veszedelmek fenyegetnek, akkor én, ha szerkece esik is, vagy ha tüzes mennyki potyog is, oda jövök s megvédem azt az alkotmányt, amelyet csakugyan veszélyeztetve látok és visszatartom a hemzetet az erkölcsi végromlás lejtőjéről. (*Helyeslés.*) Ezzel szemben azt találjuk, hogy a mélyen t. ellenzék néha képviselheti magát egyes tag urakkal, vagy egyik másik őrszemével, aki t. i. az alkotmányos szabadságunkat védi, máskor pedig, épen a legkényesebb pontoknál, elmarad. Meg kell vallanom, — igaz, hogy még csak ujone vagyok a politikai arénában — hogy az én gyarló véges eszem ezt a taktikát abszolúte felérni nem tudja.

Kinevezés. Ófelsége a király *dr. Steuer Györgyöt* a honvédelmi miniszteriumba a VII. fizetési osztályba miniszteri titkárrá nevezte ki.

Egyletek és a sajtó. A miniszteriumokban behatóan foglalkoznak mostanában az egyesületi jog és a sajtó kérdéseivel. Eddig megszorításokat jelentett a két kérdéssel való foglalkozás, de ujabbban engedélyt jött, mely bizonyos felesleges intézkedéseket kiküszöböl. Eddig az összes lapokban beállott változásokról kellett jelentést tenni a belügyminiszternek. A miniszter ezek után csak a politikai lapoknál történő változásokról kér jelentést és különösen a lapbiztosíték dolgában való minden változásra fektet súlyt.

Elrendelték a sorozást. Márciusban sorozzák az 1893-ki és az ezt megelőző két évi ujoncokat. A honvédelmi miniszter, abban a várakozásban, hogy a képviselőház megszavazza az ujonclétszámot, máris elrendelte az előmunkálatok teljesítését.

Uj postabélyegek. A posta- és távirdeigazgatóság, hogy az egyes bélyegkek hasonló színeitől eredő zavaroknak elejét vegye, elhatározta, hogy legközelebb új, másszínű 6, 12 és 50 filléres bélyegeket bocsát ki.

Megszüntetik a III. osztályt. Nem az iskolákról van szó, hanem a vasutról. A kereskedelemügyi miniszteriumban ugyanis elhatározták, hogy a gyorsvonatoknál megszüntetik a III. osztályt, mert a kísérlet nem vált be.

Felhívás. Az ujvidéki iparos-tanonc iskolában fennálló téli tanfolyam, melybe a közművesek, ácsok és kőfaragók járnak, f. évi november hó 15-én kezdődik. Felhívom az érdekelteket iparosokat, hogy tanoncaikat f. hó 15-ig irassák be, mert ellenkező esetben az iparhatóság által meg lesznek büntetve. *Krompaszky Ignác, igazgató.*

Tartalékos tisztek jövedelme. Az új adótörvénnyel kapcsolatban az egyévi önkéntes-ségre vonatkozólag új utasítást adtak ki, mely azonban lényeges változásokat nem tartalmaz. Ezzel az utasítással kapcsolatban a hadügyminiszterium rendeletet bocsátott ki, mely szerint a tartalékos tisztjelöltek ezután legalább évi 2000 K jövedelmet tartoznak, az eddigi 1200 K helyett kimutatni.

Horvát vasuti nyelv. A horvátok azt akarják, hogy a MÁV. horvátországi vonalain a vasut hivatalos nyelve a horvát legyen. A kormány ezzel a követeléssel szemben határozott álláspontot még nem foglalt el.

A dalárdák nem versenyeznek. A nótavilágban sok volt mindig a per-patvar egy-egy dalosverseny körül. Pesti dalárdák operaénekeseket szerződtettek versenyeikre és elhalászták a dicsőséget az egyszerű, de igazán lelkes és kultureélokot szolgáló vidéki dalárdák elől. Ez volt a panaszok központja. Legutóbb mozgalom indult, hogy a pesti dalárdákat zárják ki a versenyekből. Ez azonban kényes kérdés volt, amit most sikeresen látszik megoldani a győri fiiharmóniai társaság, mely az összes vidéki dalárdákhoz ártirt és felszólította őket, hogy kérelmezzék együttesen az országos dalosversenytől a versenyek megszüntetését és ezek helyett országos dalosünnep rendezését. Valószínű, hogy az idei kolozsvári országos dalosversenyből immár igazán dalosünnep és nem dalárdák ellenségeskedése és versengése lesz.

Tivoli mozgóknak e heti műsora szintén a legszebb filmujdonosságokat foglalja magában. Így szerdán és csütörtökön a NORDISK egy szenzációs 3 felvonásos drámai ujdonsága, „A KÉT FIVÉR“ kerül színre, ezenkívül látható még Bogdanovich karlócai patriarcha temetése is.

A róm. kath. klérus köréből. Az érseki hatóság Werner Mihály magyarkanizsai káplánt az ugyanott most szervezett hitoktatói állásra kinevezte. Lenzser Pétert Fajszról Magyarkanizsára, Lippay Imrét Homokméggyről Fajszra kápláni minőségben áthelyezte.

Bőrfeldolgozó iparosaink kongresszusa. Magyarország összes vidéki cipész, csizmadia és papucos iparosai f. hó 23-án Szegeden, a városi székhelyet dísztermében az őket ért nyomasztó helyzet állásfoglalása ellen országos kongresszust tartanak.

Szabad Liceum Eszéken. A pécsi Szabad Liceum a tél folyamán ismét megkezdte előadásainak sorozatát Eszéken. Az első előadás vasárnap délután lesz a máv. iskolában és *dr. Késmárky István* fog szabad előadást tartani „A nők joga a magyar törvénykönyvben“ címmel.

Ananyelv tanítás. Sajtószentiván közlése az állami tanítóknak a kultuszminiszter által engedélyezett anyanyelv tanításért az 1912/13. tanévre fejenként 200—200 koronát, összesen a hat tanerőnek 1200 K tiszteletdíjat szavazott meg, mely határozat jóváhagyást is nyert.

Küzdelem a kártevők ellen télen. A gyümölcsfákat télen is át kell vizsgálni s a rajtuk levő száraz leveleket, melyek hernyófészkeket vagy bábokat tartalmaznak s vékony fonállal vannak az ágakhoz erősítve, el kell távolítani. E célra alkalmas a kerti fálya, melyel lepörköljük, de ha ilyen eszközzel nem rendelkezünk, a gyümölcszedőollóval kell levágni s összeszedni a leveleket, azután elégetni. A gyűrűspille tojásai rendszerint a fagalyak hegyén vannak elhelyezve, ezeket is legjobban és leggyorsabban ollóval távolíthatjuk el s szinte összegyűjtendő és elégetendő ezek az ágvégek.

Szerelmi dráma Martonoson. Marinkov Dusan bácsmartonosi kereskedősegéd még a mult év májusa óta udvarolt Bakality Julisnak. A télen jegyet is váltottak a szerelmesek. Később azonban nézeteltérések merültek fel közöttük, veszekedtek, perelték s pár hét előtt az eljegyzést is felbontották. A szerelmes kereskedősegéd kísérleteket tett, hogy ismét a leány kegyeibe férkőzzék. A leány beszélgetésbe is bocsátkozott a legénnyel, de egyuttal ki is adta az utját. Marinkov csatlakozott az utcán Bakality Julishoz és felelősségre vonta. A leány azonban elutasította, mire a legény revolvért rántott és négyszer rátűzelt szíve választójára. A golyók, a leányt az arcán és a mellén érték, aki vértől borítva eszméletlenül rogyott a földre. Nagy tömeg vette körül a dráma színhelyét s közben egy másik kereskedősegéd megakadályozta Marinkovot, hogy öngyilkos legyen. Kiűtette kezéből a revolvért, amelyben még két töltény volt. Az emberek megkötözték és a csendőrségre kísérték, amely a szabadkai kir. ügyészségre hozta. Bakality Julist a szegedi kózkórházba vitték, ahol élet-halál között lebeg.

Rendkívüli értesítés.

Kávéházam n. é. látogató közönségének tudomására hozom, hogy VAJDA DEZSŐ és FIAI hírneves zenekara, mely naponta hangversenyez az étteremben és mint eddig szerdán és szombaton, ugy ezental *vasárnap este 9 óra* után a kávéházban is hangversenyezik válogatott műsorról.

Számos látogatóért esd, kiváló tisztelettel,
Kozma Rezső.

RIPORTOK.

Az ellenzéki pártok vezetői megállapodtak abban, hogy hetenkint egyszer—kétszer megpróbálják a parlamenti anaréhiát, hogy okot szolgáltatassanak az elnökségnek a képviselők kivezetésére. Tehát tervszerűen kívánják magukat kivezetettni.

Nem jól van ez így, tisztelt képviselő urak. Ha nem akarnak dolgozni: álljanak félre, s ne legyenek kerékkötői a bacsületes munkának. Az ország *komoly munkát kíván megbízottaitól*, s nem gyerekesinyeket.

A november 17-iki Ipolyi-hangversenyéről került forgalomba a hír, hogy nem lehet jegyet kapni.

Kötelességszerűleg kiigazítjuk a hirt, hogy *jegyet lehet kapni, csak ingyenjegyet nem.*

Mint ismeretes, Németországban a bankamatláb alább szállt. Ennek természetes következménye az kellett volna legyen, hogy az osztrák-magyar bank is leszállítsa a kamatlábat.

Hogy ezt a hazai és ausztriai bankok megakasszák, akkora összegeket kértek az osztrák-magyar banktól, hogy ez — látva a nagy keresletet — jónak látta a bankamat-lábat a régiiben meghagyni. A bankok trükkje tehát győzött — az agyonsanyargatott hitelt keresők terhére.

A kereskedelmi miniszterium a helybeli áll. felsőkereskedelmi iskolában ingyen továbbképző tanfolyamokat engedélyezett. A kereskedelmi alkalmazottak, szakjukba vágó és jövőendő előmenetelüket biztosító ismereteket gyűjthetnek volna a hirdetett ingyenes tanfolyamokon.

Sötét fényt vett a produktív életpályán működő ifjúság önképzésére, az a sajnálatos körülmény, hogy a tanfolyamokat — megfelelő számú jelentkező hiányában — nem lehetett megnyitni. A mai ifjúság ideálja: „panem et circenses!”

Színházat, magyar színdarabot sürgetnek sokan.

Igazuk van. Mi magunk is szeretnők ha volna. De miután sürgetésen nem lehet építeni, sürgetésből a színesked nem tudnak megélni; varjuk meg, míg valami egyebet is nyújthatunk p. o. pénzt, amiben ma mindenki szűkölködik.

Rip.

Hirdetmény.

A földmívelésügyi m. kir. miniszterium az országos selyemtenyésztési felügyelőség útján az 1913. évi tenyésztésre ingyen ad selyempetét, illetve selyemhernyót mindazoknak, kik selyemtenyésztéssel foglalkozni kívánnak.

Akik selyemtenyésztéssel foglalkozni szándékoznak, jelentkezzenek azon egyénél, aki a községben a selymperpeté kikeltetésével meg van bízva.

A jelentkezők kötelezik magukat a pete, illetve a hernyó átvételére.

Aki pedig ingyen petét, illetve hernyót kap, a következőkre kötelezi magát:

1. Hogy a m. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség, illetőleg közegeinek utasításait mindenben pontosan teljesíti. Hogy ha a kikeltő vagy felügyelő utasításait mindenben nem követi, akkor a felügyelőnek jogában áll a hernyót tőle bármikor elkobozni.

2. Hogy senki mástól, mint a m. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség közegeitől tenyésztésre petét el nem vállal.

3. Hogy az államtól nyert összes petemennyiséget kizárólag gubotermelésre fordítja és petetermelésre semmi szín alatt.

4. A termelt gubókat a m. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség e célból megbízott közegeinek beváltása végett okkvetlenül és minden körülmények közt átadja és azokat semmi szín alatt másnak el nem adja, vagy el nem ajándékozza. Ez a község előjárása különös helyeket vagy étket jelez meg a levélzésedre, a tenyésztő kötes ezen rendelkezletet pontosan betartani.

5. A gubók élő állapotban kilógramonként a következő árban fognak beváltatni:

1. Osztály, ide tartozik az olyan gubó: 2) mely rendes alakú, ép tiszta, esetleg a pillétől származó külső folttal bír és burkolata olyan kemény, hogy az a két végéről nem tulságos erősen megnyomva, nem horpad be. Továbbá az olyan, melynek burkolata barázdált, illetve sávós, de ezen barázdá, sáv, lapos, széles és egyáltalában nem oly nagy, hogy ezáltal a gubó elveszteni rendes alakját.

b) melynek alakja a rendesnél kisebb, vagy amelynek kötése laza, ha egyébként a fentebb részletezett következményeknek megfelelő. A gubó alak nagysága és a szövés minősége tehát nem veendő tekintetbe annak megállapításánál, hogy hová tartozik a gubó.

c) Végre idesorolándók a legalább három-negyedrészben mézskóros gubókból álló gubórészletek, tekintet nélkül az egyes gubók közelebbi minőségére. Mégis kivételt képeznek a piszkos vagy pókhálószerű gyenge burkolattal bíró gubók, melyek a III-ik osztályba tartoznak.

Az I-ső osztályu gubónak beváltási ára kilógramonként 2 korona 30 fillér.

II. Osztály. Ide tartozik az olyan gubó:

a) Mely rendes alakú és tiszta ugyan, de burkolata papírvékony és oly gyenge, hogy az két uj közre fogva, nem is tulságos erősen megnyomva, behorpad.

B) Melynek burkolata lapos, széles, vagy olyan nagy barázdát, illetve sávot mutat, hogy ez által rendes alakját elvesztette és inkább alaktalanná vált.

c) Melynek burkolata külső foltot mutat és a folt száraz. Kivételt képez a pillétől származó foltos gubó, mely az első osztályba sorolándó.

d) Mely renyhekóros, vagyis a burkolat belső része renyhekóros kernyótól származó fekete foltot mutat, de külsőleg tiszta.

e) Melyben két vagy több báb van és végre, melyből a pille kibujt vagy amelyet az eger megrágott.

Ezen osztályba sorolándó a gubókról leszedett kóc is, de csak akkor, ha az nem mooskos és semmiféle szemét vagy fatörmelék nem található benne.

A II-od osztályu gubónak beváltási ára kilógramonként 1 korona 60 fillér.

III. Osztály. Hasznavehetetlen. Idetartozik a külső folttal bíró gubó a) ha a folt nedves és a többi gubót is bepiszkitaná. Továbbá a külsőleg teljesen piszkos gubó, vagyis azon renyhekóros gubó, melynek belső feltja a burkolat külsejét is részben, vagy egészen bepiszkitotta. Nemkülönb az olyan gubó, melynek selyemburkolata, oly laza és pókhálószerűen vékony, hogy benne látható a hernyó vagy báb. Végre a gubóktól leszedett kóc, ha az mooskos vagy szeméttől és fatörmeléktől nincs megtisztítva.

A III-ad osztályu gubónak beváltási ára kilógramonként 20 fillér.

Megjegyezzük azonban, hogy amennyiben a külföldi gubóárak emelkednének, a beváltási árak nálunk is felfognak emelkedni.

6. Minden tenyésztő ugyanakkor, mikor a hernyót kapja, egyuttal minden gram pete után 3 iv tenyésztőpapírt és 6 drb. lyukgatott papírt és az azon tenyésztő, aki hőmérővel még nincs ellátva, egy hőmérőt.

Egy hőmérő darabonként 20 fillér; a tenyésztőpapír ára ivenként egy fillér, a lyukgatott papír ára pedig darabonként 1/2 fillér.

A papír és hőmérő ára ugymint eddig, a beváltásnál vonták le. Azon tenyésztőtől azonban, kik különböző oknál fogva nem hoztak gubót, kötelesek az általuk átvett papír és hőmérő árát a beváltás után 15 nap alatt a községháznál a felügyelő vagy a kikeltő kezeihez lefizetni.

7. Azok, kik termelt gubókat bárki másnak, kereskedőnek, házalónak stb. eladnák a törvény értelmében megfognak büntettni, később meghatározandó összeg erejéig.

8. Az esetben, ha egy családnál egynél több selyemtenyésztési igazolványi könyvecske található, akkor ezen igazolványi könyvecskére kiadott összes pete, illetve selyemhernyót, jegyzőkönyv felvétele mellett el fognak koboztatni.

9. Az, aki nem kikelt hernyót, hanem petét kap és ezt önmaga kelteti ki, a termelt gubómennyiség beszolgáltatása alkalmával a kapott petékkel kiadott selyemtenyésztési igazolványi könyvecsket, valamint a petét tartalmazó dobozokat a selyemtenyésztési felügyelőségnek visszaszolgáltatja; ellenesetben minden dobozért 20 fillért tartozik megtéríteni.

A m. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség.

1--3

Magyar királyi államvasutak.

304061/1913. sz.
FIV-a.

Hirdetmény.

Rendkívüli forgalmi viszonyok következtében a vasuti üzletszabályzat 75. §. (3) 5. és a vasuti árufuvarozásra vonatkozó berni nemzetközi egyezmény 14. cikkéhez tartozó végrehajtási határozmány 6. §. (3) 2. pontja alapján, kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak folyó évi november hó 6-án 83232. sz. a kelt engedélyével, folyó évi november hó 9-től kezdve visszavonásig.

1. Fiume állomásra rendelt kocsirakományu cukorküldeményekre három (3) napi póthatáridőt;

2. Kiskőrös állomásra helybe rendelt és fedett tárolást igénylő teherárakra, továbbá Kiskőrös állomást átmenetben érintő teherdarabárakra pedig egy (1) napi póthatáridőt állapítottunk meg.

Ezeket a póthatáridőket az érvényben levő fuvarozási határidőn és póthatáridőkön kívül ugy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban érvényesítjük és élő állatok, friss hús-, leölt baromfi- és leölt vad-, físs gyümölcs-, friss főzelék- és tojásküldeményekre nem alkalmazzuk.

Budapest, 1913. évi november hó 7-én.

1--1

Az igazgatóság.

Szabad **HÁZ** helyben eladó

Petőfi-utca 15. sz. alatt. Bővebbet: Dr. SZTRATIMIROVITS RADIVÓJ ügyvéd-nél, Ujvidéken. 1—3

Társalkodónőnek

esetleg házvezetőnőnek ajánlkozik idősebb nőkhöz egy özvegy. — Cim e lap kiadó-hivatalában. — — — — — 1—2

Ingeny ráfizetés nélkül becserél öreg használt gramfonlemezeket ujakra Wagner „Hangszerkirály” Budapest, József-körút 15. — Árjegyzék ingyen. Cimre ügyeljen. 30—100

Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T.
Ujvidék—Vukovár

Péntek ki-vételével naponta	Állomások	Péntek ki-vételével naponta
reggel		délben
8:45	é. Ujvidék	i. 12:10
8:10	i. Beocsin	" 1:00
8:00	" Ófuttak	" 1:10
7:45	" Cserevics	" 1:25
7:30	" Bánostor	" 1:40
7:20	" Susek-Koruska	" 1:55
6:35	" Palánka	" 3:05
6:25	" Ilok	" 3:20
5:55	" Sarengrád	" 3:55
5:30	" Dunabökény	" 4:30
5:05	" Opatovác	" 5:10
4:50	" Bácsújlak	" 5:35
4:10	" Vukovár város	" 6:35
4:00	i. Vukovár vasut	é. 6:50

A legdrusabb és legszebb ékszerüzlet

— a róm. kath. hitközség ujonnan épült palotájában van. —

Tulajdonos: **Regényi Kálmán.**